

COAC

arquitectes.cat

Publicat a *COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA* (<http://coac.arquitectes.cat>)

[Inici](#) > Berlinesos buscant la vida al camp

© Laura Gil

Berlín és sens dubte una ciutat molt atractiva per viure-hi. D'una banda la diversitat dels seus barris i de la seva població, la immensa oferta cultural, la forta presència a la ciutat de passatges destacats de la recent història europea, els seus parcs i canals, la seva vida nocturna i una llista interminable de serveis i equipaments que ofereix per a la pràctica de tot tipus d'activitats de lleure. A més, segueix essent lloc de pas obligat per a qualsevol artista jove europeu, amb el perill de quedar-hi atrapat més temps del previst.

Tot i així Berlín ha sofert en els últims anys una gran transformació en tots els nivells i comença a guanyar detractors que pateixen les incomoditats que ha provocat la gentrificació dels barris més cèntrics: l'augment del trànsit, l'encariment de la vida en general i en especial dels lloguers, el turisme incívic, la massificació dels espais públics, la brutícia... És per això que cada cop més berlinesos es plantegen el canvi a una vida rural, més tranquil·la, recuperant el contacte amb la natura més enllà dels parcs urbans on el verd es barreja amb les restes de barbacoes i fins i tot, en alguns casos, amb xeringues utilitzades.

La vida al camp sedueix principalment a professionals liberals que poden treballar en el dia a dia de forma autònoma, com per exemple escriptors, dissenyadors, periodistes, arquitectes, traductors o actors, que es troben entre els 30 i 50 anys i es traslladen amb la família buscant un ritme de vida menys frenètic i més saludable.

En aquest sentit, l'Alemanya de l'est pot oferir molts paisatges idíl·lics per als amants de la natura. Paratges a la vora de llacs, boscos i prats que sovint formen part de parcs naturals protegits o fins i tot són reserva de la biosfera. Els pobles que hi trobem han patit però al llarg dels últims anys una despoblació importantíssima que sembla que no té fre. La mitjana d'edat és en aquestes poblacions molt elevada i hi manquen perspectives laborals i d'oci per a la gent jove. Una situació semblant a la que es viu a determinades zones rurals del nostre país.

Aquesta nova tendència suposa una oportunitat per donar vida als municipis rurals que no es pot deixar escapar. Es produeixen noves formes de convivència i models de treball innovadors, on la sostenibilitat i la rehabilitació juguen un paper determinant. La nova clientela no vol construir nous habitatges unifamiliars en la perifèria dels municipis, com ha estat pràctica habitual en els últims anys i que ha generat els anomenats 'municipis dònut', on els centres han quedat abandonats i la perifèria ha crescut amb zones residencials i centres comercials. Ara l'interès dels nouvinguts se centra en rehabilitar les cases antigues abandonades en el casc urbà, així com antigues fàbriques, molins, escoles, hospitals o masies, que així reprenen una nova vida.

Recentment s'ha fet públic el resultat de l'estudi 'Pobles urbans - com el treball digital pot atreure als ciutadans al camp' realitzat pel 'Berlin-Institut de població i desenvolupament' i l'associació 'Neuland 21', on s'analitzen 18 casos pràctics de projectes innovadors portats a terme per urbanites en zones rurals. La principal conclusió d'aquest estudi és la necessitat d'una connexió ràpida d'internet en tot el territori rural, que actualment no existeix.

Un dels 18 projectes que formen l'estudi és al municipi de Gerswalde. Es tracta d'un dels exemples més representatius d'aquest fenomen. Fins i tot ja és conegut com a poble dels hipsters o districte 13 de Berlín, tot i que es troba a hora i mitja de distància i pertany a la província d'Uckermark, a Brandenburg.

En els últims anys s'hi han anat instal·lant moltes famílies berlineses que volen desenvolupar-

hi un projecte de vida sostenible, en temes com la mobilitat o l'alimentació, i alhora volen enriquir la vida cultural local amb exposicions, concerts o festivals.

Actualment en aquest petit municipi rural no ens ha de sorprendre trobar-hi una galeria d'art, una cafeteria japonesa, una botiga de productes biològics o una cocteleria. Tot plegat resulta molt atractiu per als visitants de Berlín de cap de setmana; per als habitants de tota la vida potser no ho és tant. És evident que la convivència entre els dos mons que ara es troben no és fàcil i només amb molt bona voluntat i comunicació és possible que puguin arribar a conviure i que cada part s'enriqueixi de l'altra.

A Gerswalde també hi trobem 'das schwarze Haus' (la casa negra), un projecte de l'arquitecte berlinès Thomas Kroeger, pensada com a casa de vacances per a urbanites que vulguin passar uns dies a la natura, i que ha rebut diversos premis d'arquitectura, entre ells el BDA de Brandenburg del 2012 i el 'Haus des Jahres' (casa de l'any) del 2014. Es tracta d'un petit edifici amb coberta inclinada que s'integra en el paisatge i deixa que aquest s'introdueixi a dins de la casa a través de les grans obertures situades en les façanes longitudinals. Salvant les distàncies, es podria dir que és una reinterpretació de la casa Farnsworth de Mies Van der Rohe en l'anomenada Toscana alemanya.

Una de les primeres berlineses que va arribar a Gerswalde, la directora de cinema i actriu Lola Randl, recull en la sèrie 'Landschwärmer' escenes protagonitzades pels seus nous veïns arribats de Berlín. Es tracta d'anècdotes que ofereixen un retrat interessant de la vida al camp, que no sempre és tan idíl·lica i senzilla com ens la podem imaginar.

És difícil preveure com evolucionarà aquest fenomen de retorn al camp, però està clar que el potencial que s'amaga darrere d'aquestes iniciatives particulars per a una ocupació sostenible del territori és immens. Les administracions haurien de facilitar aquests moviments migratoris, millorant les comunicacions, oferint una mobilitat sostenible, així com oferint ajudes econòmiques per a la rehabilitació de les edificacions abandonades. D'altra banda, cal que es mantinguin alerta per tal que no es produeixi una centrifugació de determinades zones rurals que acabi expulsant-ne els habitants de tota la vida. A Berlín els exemples dels districtes de Mitte o Prenzlauerberg són encara prou presents.

Laura Gil, arquitecta. Corresponsal del COAC a Berlín, Alemanya. Setembre 2019

[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://coac.arquitectes.cat/ca/mon/berlinesos-buscant-la-vida-al-camp>

Links:

[1] <http://coac.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/19925>

[2] <http://coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>